

'Štetnici u jabuci trenutno pod kontrolom'

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 13.09.2022 Брой: 9/2022

Lišće drveća u septembru aktivno fotosintetiše, obezbeđujući asimilate za ishranu plodova, diferencijaciju plodnih pupoljaka i taloženje rezervnih hranljivih materija.

Kasno izležene larve druge generacije jabukove smotulje nastavljaju da izazivaju crvljivost plodova. Larve takođe izazivaju crvljivost plodova drugih vrsta voćaka. Štetan je još uvek i minirajući moljac, a evropski crveni pauk je položio zimska jaja. Stoga su potrebni tretmani do prve polovine meseca.

Jabukova smotulja

Rasprostranjena je širom zemlje i javlja se svake godine u visokoj gustini populacije. Napada sve vrste voćaka, pri čemu najveću štetu nanosi jabuci, kruški, dunji, kajsiji i orahu. Može da izazove crvljivost plodova od preko 80–90%.

Jabukova smotulja razvija dve generacije godišnje. U nekim godinama može da razvije i delimičnu treću generaciju, ali je njena gustina izuzetno niska.

Prezimljava kao potpuno nahranjena larva u čvrstoj prljavo-beoj čahuri ispod stare ispucale kore debla i osnovnih grana, u izdubama insekata koji buše drvo, u zemljištu, u ambalaži, u skladištima voća i na drugim pogodnim zaštićenim mestima.

U starijim zasadima jabuke više od 90% larvi koje prezimljavaju nalazi se na stabilima i osnovnim granama. U mladim zasadima, zbog nedostatka ispucale kore, više od 50% larvi se krije u zemljištu, najčešće pričvršćeno za podzemni deo stabla i korenje.

Moljci koji izlaze iz lutki prve generacije lete od kraja juna – početka jula do kraja septembra, kada se mogu naći zajedno sa moljcima delimične treće generacije. Žive kraće od moljaca prethodne generacije – od 3 do 12 dana,

ali je plodnost ženki znatno veća – u proseku 150 jaja. Jaja se polažu uglavnom na plodove, jer su oni već bez dlačica. Krajem avgusta – početkom septembra polaganje jaja postepeno prestaje.

Izležene larve pužu po lišću i plodovima tražeći pogodno mesto da prodru u plodove. Pošto prodor traje nekoliko sati, one biraju skrivena mesta – gde se dva ploda dodiruju, plod i list ili grančica, u čašici između osušenih latica ili u udubljenju peteljke. Ponekad je ulazna rupa teško uočljiva jer je larve prekriju malom gomilom izmeta i izlučevina, obavijenim svilenim nitima, a ponekad se izlučuje i tamni sekret.

U koštuničavom voću larve gotovo uvek prodru u semenjaču. Jedan plod može da sadrži dve ili više larvi, naročito veći plodovi. Oštećeni plodovi možda neće otpasti, ali su deformisani i/ili imaju velike izlazne rupe i hodnike ispunjene smeđim izmetom i izlučevinama. Na njima se često razvijaju razni fitopatogeni – uglavnom smeđa trulež.

U koštičavom voću, larve se hrane mesnatim delom oko koštice.

U orasima se češće hrane u zelenom perikarpu, izazivajući delimično pocrnjenje bez izazivanja štete, ali u ovom periodu takođe dolazi do prodora u jezgro, što se dešava na mestu pripoja za peteljku, a ponekad je nivo crvljivosti značajan.

Iako je jedan plod dovoljan da nahrani jednu larvu, pošto su plodovi veći, šteta je obično znatno veća zbog povećane plodnosti ženki.

Deo moljaca migrira i polaže jaja na drugim domaćinima – kruškama, breskvama, orasima, dunjama, itd.

Trajanje larvenog stadijuma je od 18 do 35 dana, u zavisnosti od meteoroloških uslova i biljke domaćina koja se koristi za ishranu.

Štetna aktivnost larvi druge generacije može da se nastavi do kraja septembra – početka oktobra i može biti završena u skladištima voća.

Po završetku razvića, larva napušta plod i spušta se svilenom niti do mesta za prezimljavanje, gde plete čahuru i ostaje u njoj do sledećeg proleća.

Mali deo populacije – oko 1–2% – može da se lutkari i u avgustu–septembru izlaze moljci, koji polažu jaja i daju treću generaciju. Jaja i izležene larve su veoma malobrojni, pošto polaganje jaja prestaje tokom prve dekade

septembra. Ove larve obično ne uspevaju da završe svoj razvoj pre berbe i nastavljaju da se hrane u skladištima voća, gde se kriju i prezimljavaju zajedno sa larvama druge generacije.

Larve minirajućeg moljca miniraju lišće, glodajući zmijolike tunele neposredno ispod gornje epiderme, koji se postepeno šire

Minirajući moljac

Ovaj štetočinja se javlja u svim voćarskim regionima zemlje i ponekad dostigne značajnu gustinu populacije. Napada samo jabuku, razvijajući tri do četiri generacije godišnje. Njen let traje više od mesec dana. Moljci su aktivni danju. U hladnom vremenu nalaze se na stablu, a kada temperatura poraste, prelaze na lišće. Mužjaci i ženke izlaze polno zreli i odmah počinju da se pare.

Jaja se polažu na donjoj strani listova, blizu nerava. Jedna ženka u proseku polaže 50 jaja. Embrionalni razvoj traje od 6 do 11–12 dana.

Izležene larve probijaju korion na mestu njegovog pripoja za supstrat i ulaze u listove bez kretanja po površini. Ulazna rupa je prekrivena ljuskom jajeta (korion). Larve miniraju lišće, glodajući zmijolike tunele neposredno ispod gornje epiderme, koji se postepeno šire. Dužina mina u kojima su larve završile svoj razvoj je od 2,7 do 5 cm. Izmet je raspoređen u sredini mine, formirajući jednu široku ili dve uzdužne linije.

Ishrana larvi traje od 12 do 26 dana. Po završetku razvića, larva izgrize otvor u obliku srca u proširenom delu mine, spušta se svilenom niti i lutkari se (prezimljava) u zemljištu na dubini od 5 do 7 cm u svetlosmeđoj čahuri. Stadijum lutke traje od 6 do 13 dana.

Suzbijanje

Protiv larvi jabukove smotulje možete koristiti jedan od sledećih proizvoda – Carpovirusine (100 ml/da), Madex Top (10 ml/da), Dipel DF (50–150 g/da), Sineis 480 SC (20–37.5 ml/da), Delegate 250 WG (30 g/da), Avant 150 EC (33.3 ml/da), Deka EC (30 ml/da), Decline 2.5 EC (30 ml/da), Lamdex Extra (60–100 g/da).

Ekonomski prag štete (EPS) je 1,5–2% svežih prodora po plodu.

Protiv mladih larvi minirajućeg moljca, pre nego što su formirale veliku minu, tretirajte jednim od insekticida – Mospilan 20 SG (25 g/da), Delegate 250 WG (30 g/da), Sineis 480 EC (20–37.5 ml/da), NeemAzal T/S (300 ml/da).

EPS je 3 sveže mine po listu.

Da biste smanjili zimsku zalihu jaja evropskog crvenog pauka, dodajte u rastvor za prskanje jedan od akaricida – Apollo 50 SC (40 ml/da), Nissorun 5 EC (0,05%), Naturalis (100–150 ml/da).